

Analýza výkonnosti srovnatelných správních obvodů obcí s rozšířenou působností v jednotlivých oblastech s využitím benchmarkingu

ORP Odry

Zpracovatel:
Odborný tým Projektu

Tento výstup byl financován z prostředků ESF prostřednictvím Operačního programu
Lidské zdroje a zaměstnanost a státního rozpočtu ČR.

*Projekt Systémová podpora rozvoje meziobecní spolupráce v ČR v rámci území správních
obvodů obcí s rozšířenou působností (číslo projektu: CZ.1.04/4.1.00/B8.00001)*

Úvod

Benchmarking představuje jednu z klíčových aktivit projektu Podpory meziobecní spolupráce. Výsledky benchmarkingu přináší důležitá východiska pro tvorbu strategií území správních obvodů obcí s rozšířenou působností (dále jen SO ORP) a měly by být zohledněny v debatách o dalším rozvoji území ve vztahu k vybraným veřejným službám v oblastech školství, odpadového hospodářství a sociálních služeb.

Využití benchmarkingu je **spojené s analýzou dat** reprezentujících posuzované SO ORP. Shromážděná data pro vybrané indikátory nenesou bez provedení analýzy žádnou informační hodnotu.

Základem analýzy je uspořádání dat do logických celků a do souvislostí s tou oblastí, kterou chceme za pomoci benchmarkingu řešit. Dalším předpokladem analýzy je porovnávat porovnatelná data (např. srovnatelné SO ORP). Cílem vyhodnocování dat je pak **určení rozdílů (mezer) mezi vlastní výkonností a výkonností ostatních SO ORP**. Způsob vyhodnocení těchto rozdílů je již v rukou posuzovatele (analytika) - hodnoty dat za naše a další srovnatelná SO ORP lze např. uspořádat do tabulky, znázornit prostřednictvím grafu, nebo v neposlední řadě využít statistického zpracování dat). Tedy podstatou je určení:

- jaké hodnoty dosáhla v daném indikátoru nejlepší organizace,
- jaké hodnoty dosáhla v daném indikátoru naše organizace,
- jaký je rozdíl mezi těmito hodnotami ukazatelů.

Vedle toho lze data porovnávat s průměrnou hodnotou daného ukazatele v kraji nebo několika srovnatelných SO ORP. Průměrná hodnota bývá nejčastěji vyjádřena aritmetickým průměrem nebo tzv. mediánem (prostřední hodnota uspořádané číselné řady).

1. Základní charakteristika správního obvodu a metodika analýzy

SO ORP Odry se nachází v západní části Moravskoslezského kraje. Spolu s dalšími 21ti správními obvody (dále jen SO) tvoří tento kraj. SO ORP Odry lze charakterizovat následujícími údaji:

- do SO spadá celkem 10 obcí;
- v dotčeném území žije celkem 17.301 obyvatel (3. nejmenší údaj kraje), z toho 7.358 v jádrovém městě;
- rozlohou ca 224 km² odpovídá průměru kraje.

Tabulka 1: Komparace SO ORP v Moravskoslezském kraji

Území	Počet obcí	Počet obyvatel SO ORP	Počet obyvatel jádrové obce	Rozloha ORP v km ²
Odry	10	17301	7358	224
Bohumín	2	34051	21726	73
Bílovec	12	25873	7551	162
Bruntál	31	38013	16925	630
Český Těšín	2	26300	25106	44
Frenštát pod Radhoštěm	6	19120	10958	99
Frydek-Místek	37	110532	57523	480
Frydlant nad Ostravicí	11	23941	9808	317
Havířov	5	92319	77371	88
Hlučín	15	40224	14049	165
Jablunkov	12	22711	5717	176
Karviná	4	69158	57842	106
Kopřivnice	10	41256	22649	121
Kravaře	9	21324	6762	101
Krnov	25	41680	24518	574
Nový Jičín	16	48410	23731	275
Opava	41	101758	58054	567
Orlová	4	39091	30722	45
Ostrava	13	328323	297421	332
Rýmařov	11	16180	8560	332
Třinec	12	55264	36401	235
Vítkov	12	13773	5942	280
Průměr za kraj	14	55755	---	247

Pro benchmarkingové srovnání a formulování podstatných závěrů jsou důležité zejména hodnoty ukazatelů, které se výrazně odlišují od ostatních porovnávaných subjektů, tj. SO ORP. Proto bylo pro vzájemné srovnání použito více kritérií, aby byly zjištěny a vyzdvíženy významné diference v relevantních oblastech. Benchmarkingové srovnání bylo tedy provedeno jednak v porovnání s ostatními SO ORP Moravskoslezského kraje a dále pak ve srovnání s podobně velkými SO (měřeno počtem obcí SO a počtem obyvatel SO):

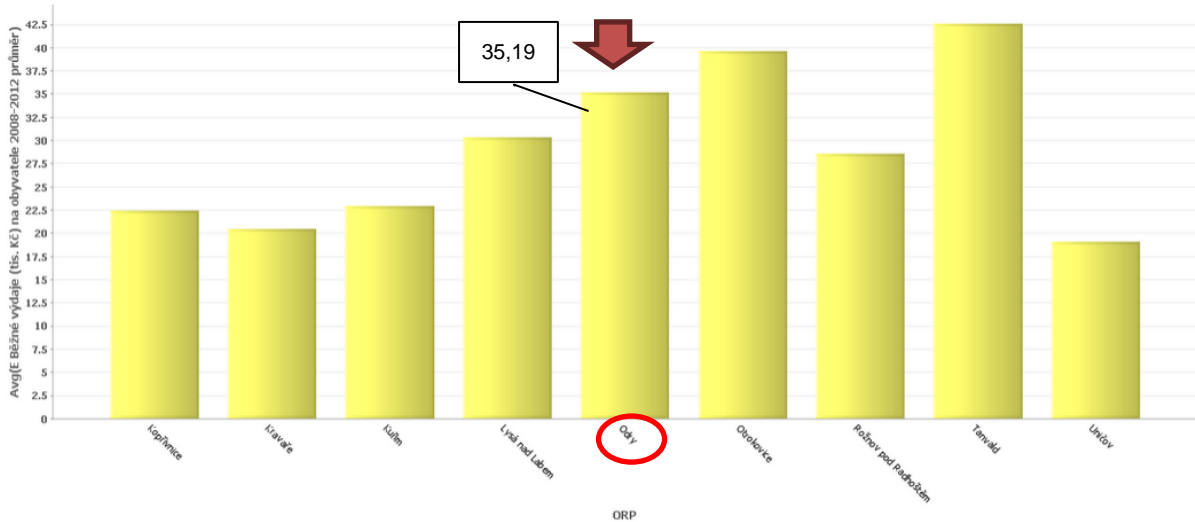
- SO ORP s počtem obyvatel v intervalu 17.000 až 18.500 obyvatel (celkem 7 srovnatelných SO ORP: Vimperk, Aš, Hořice, Nový Bydžov, Holice, Česká Třebová, Humpolec);
SO ORP s počtem obcí ve správním obvodu 9 až 10 obcí (celkem 8 srovnatelných SO ORP: Kuřim, Tanvald, Kopřivnice, Kravaře, Uničov, Lysá nad Labem, Otrokovice, Rožnov pod Radhoštěm).

2. Ekonomická výkonnost

Mezi ekonomickými ukazateli je zajímavé se u SO ORP Odry blíže podívat na **úroveň běžných a kapitálových výdajů na obyvatele**. Oderský obvod v průběhu 5ti sledovaných let dosáhl třikrát na 3. místo (2008, 2009, 2011), jedenkrát na 2. *Projekt Systémová podpora rozvoje meziobecní spolupráce v ČR v rámci území správních obvodů obcí s rozšířenou působností (číslo projektu: CZ.1.04/4.1.00/B8.00001)*

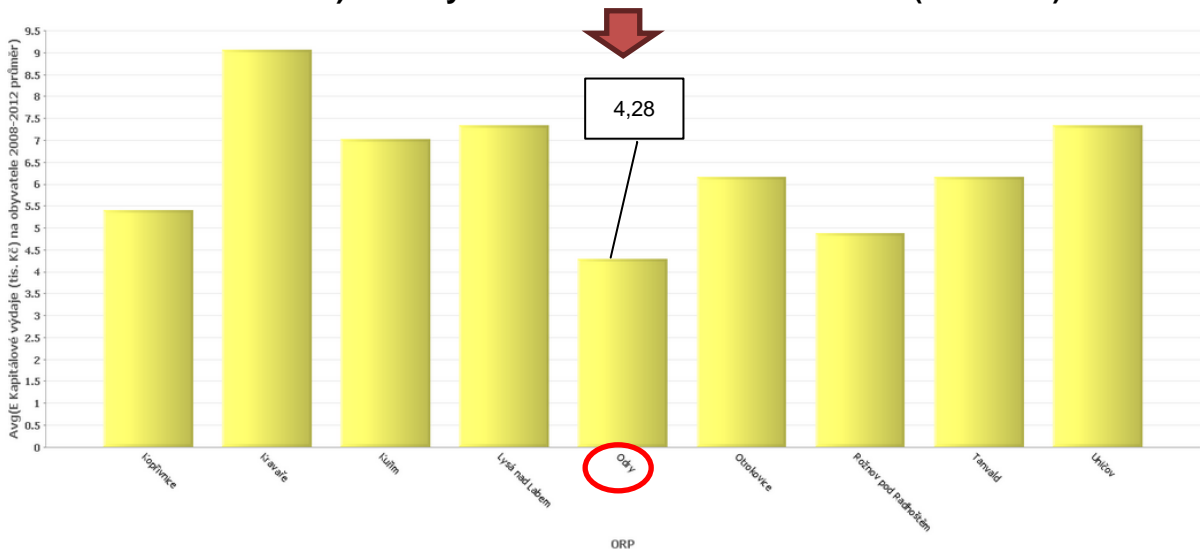
místo (2010) a jedenkrát obsadil 4. příčku (2012). To potvrzuje průměr za období 2008-2012 oderského obvodu, který je s hodnotou ca 35 tis. Kč/obyv./rok 3. nejvyšší ve skupině SO (kritérium počtu obcí).

Obrázek 1: Průměrné běžné výdaje vybraných SO ORP (kritérium: počet obcí v SO ORP 9 – 10) na obyvatele v období 2008 – 2012 (v tis. Kč)

Výše kapitálových výdajů odráží investiční akce obvodů, a jak je z níže uvedeného obrázku zřejmé oderský obvod vykazuje ve skupině vybraných SO ORP jedny z nejnižších hodnot – v letech 2009, 2011 a 2012 dokonce zcela nejnižší (v průměru za roky 2008-2012 ca 4 tis. Kč/obyv./rok). Viz obrázek 2.

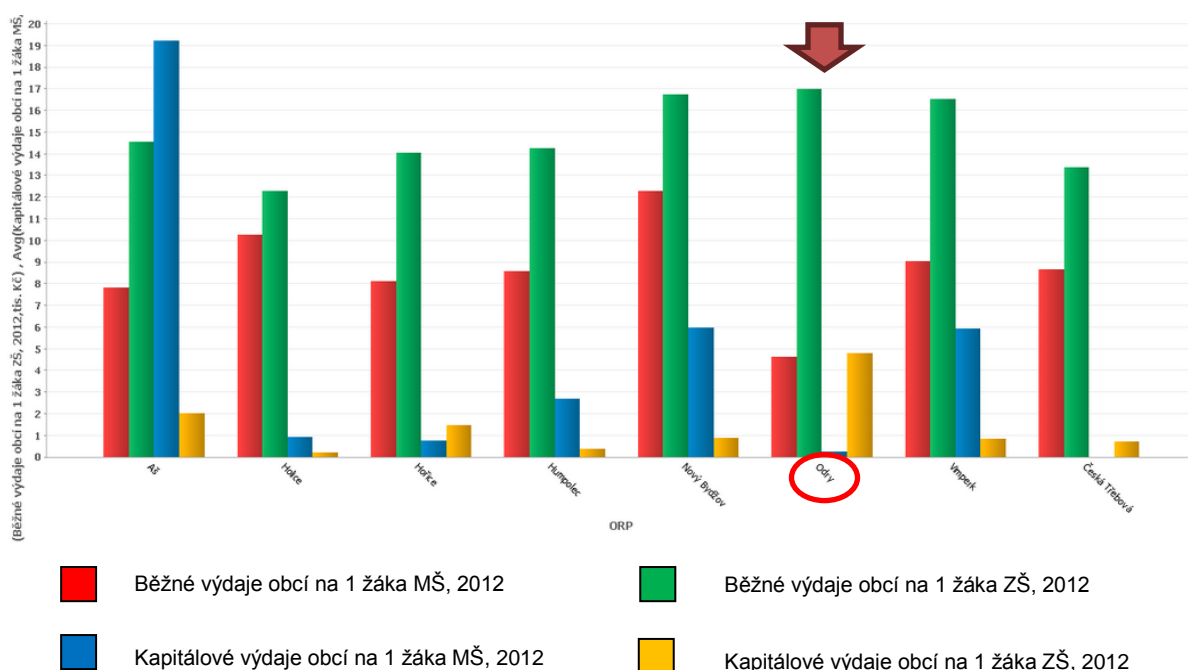
Obrázek 2: Průměrné kapitálové výdaje vybraných SO ORP (kritérium: počet obcí v SO ORP 9 – 10) na obyvatele v období 2008 – 2012 (v tis. Kč)

3. Předškolní a školní vzdělávání

V oblasti předškolního a školního vzdělávání zaujme v případě SO ORP Odry zejména porovnání **běžných a kapitálových výdajů na žáky základních a mateřských škol**. Při pohledu na parametry vztahující se ke školnímu vzdělávání znázorněné grafem jsou hodnoty oderského obvodu nejvyšší ve skupině SO (kritérium počtu obyvatel SO). běžné výdaje na žáka ZŠ s hodnotou 16,96 tis. Kč/žáka a kapitálové výdaje na žáka ZŠ s hodnotou 4,78 tis. Kč/žáka. Naopak hodnoty běžných (4,6 tis. Kč/žáka), resp. kapitálových (0,22 tis. Kč/žáka) výdajů na žáky MŠ oderského obvodu jsou nejnižší, resp. 2. nejnižší ve skupině SO.

Obrázek 3: Běžné a kapitálové výdaje vybraných SO ORP (kritérium: počet obyvatel v SO ORP 17 – 18,5 tis.) na žáka ZŠ (v tis. Kč)

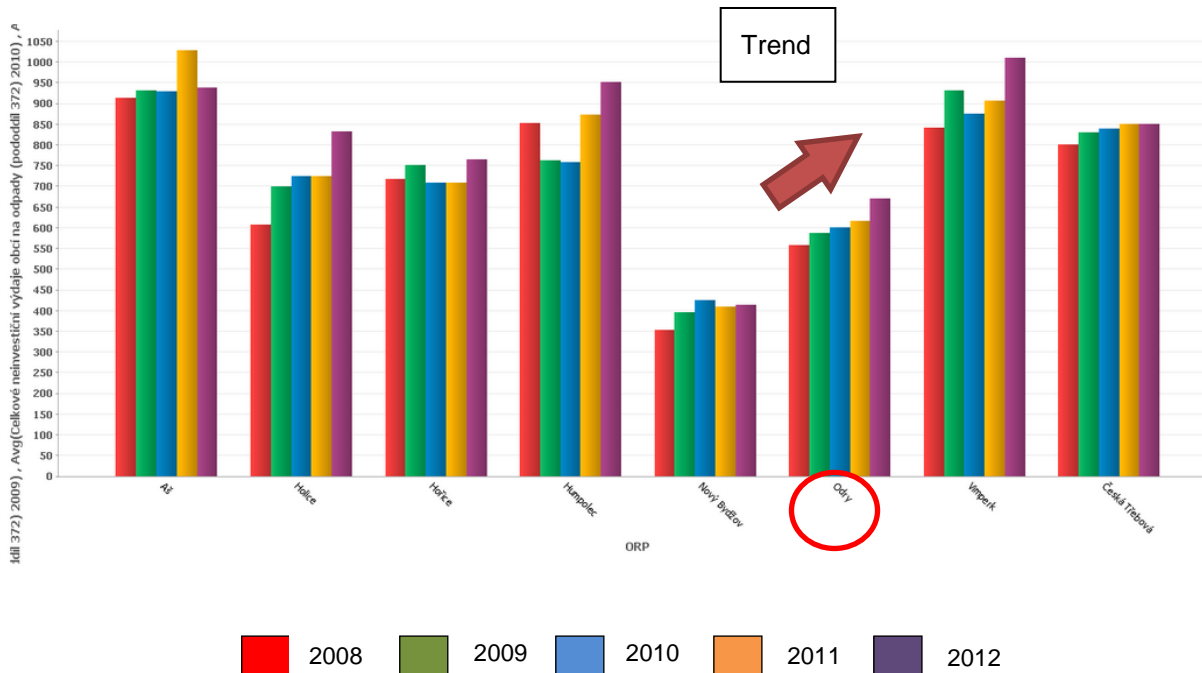

4. Odpadové hospodářství

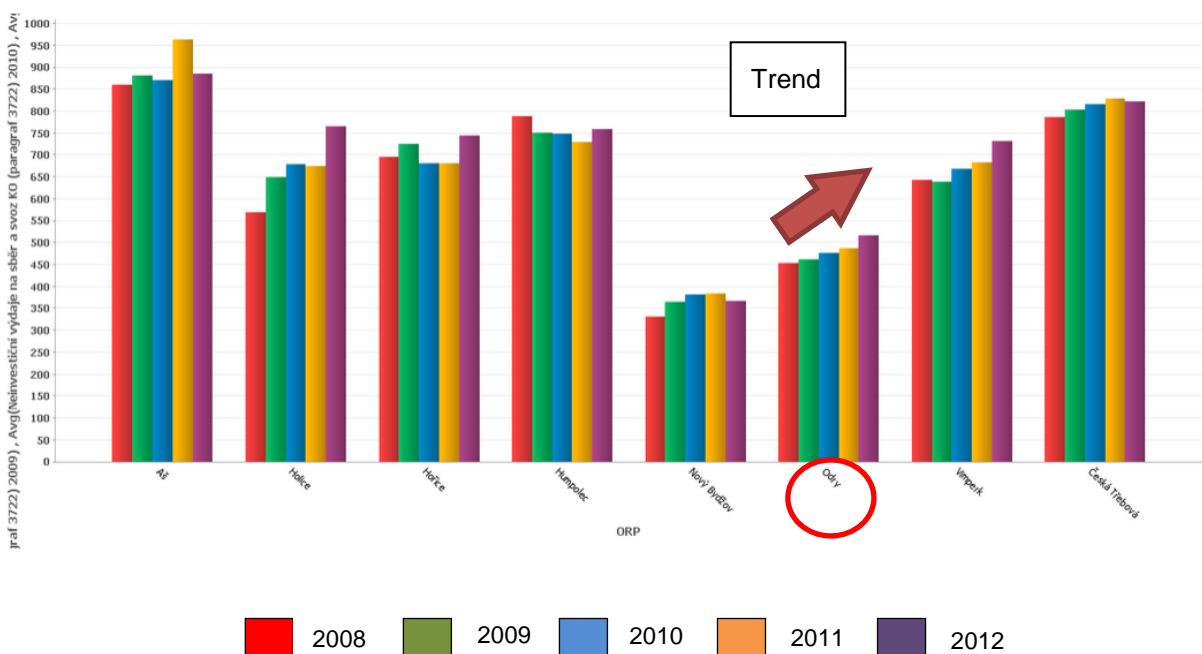
V oblasti odpadového hospodářství je z hlediska benchmarkingu významné srovnání **celkových neinvestičních výdajů obcí na odpady a neinvestičních výdajů na sběr a svoz KO**. Jedná se tedy o tu položku rozpočtu, která se spotřebovává na běžné či provozní náklady obce spojené s odpadovým hospodářstvím. V obou případech jsou hodnoty dosažené obvodem ve sledované skupině vybraných SO ORP každoročně (po SO ORP Nový Bydžov) 2. nejnižší, a to i přes mírný rostoucí trend. To dokládá i průměrná úroveň celkových neinvestičních výdajů na odpady, která dosahuje výše ca 606 Kč/obyv./rok, a průměrná úroveň neinvestičních výdajů na sběr a svoz KO ve výši ca 477 Kč/obyv./rok. Viz obrázky 4 a 5.

Projekt Systémová podpora rozvoje meziobecní spolupráce v ČR v rámci území správních obvodů obcí s rozšířenou působností (číslo projektu: CZ.1.04/4.1.00/B8.00001)

Obrázek 4: Celkové neinvestiční výdaje vybraných SO ORP (kritérium: počet obyvatel v SO ORP 17 – 18,5 tis.) na odpady (v Kč/obyv./rok) v období 2008-2012

Obrázek 5: Neinvestiční výdaje vybraných SO ORP (kritérium: počet obyvatel v SO ORP 17 – 18,5 tis.) na sběr a svoz komunálního odpadu v období 2008 – 2012 (v Kč/obyv./rok)

5. Závěrečné shrnutí

SO ORP ODRY	
základní charakteristika	<p>v Moravskoslezském kraji správní obvod ORP Odry.</p> <ul style="list-style-type: none"> • z hlediska počtu obyvatel je 3. nejmenší • rozlohou odpovídá průměru kraje
ekonomická výkonnost	<ul style="list-style-type: none"> • úroveň běžných výdajů se oderský obvod řadí k trojici obvodů s nejvyššími hodnotami, naopak výše kapitálových výdajů na obyvatele byla celkem třikrát nejnižší ve skupině SO ve sledovaném období
předškolní a školní vzdělávání	<ul style="list-style-type: none"> • SO v rámci benchmarkingu vykázal vysoké výdaje na školní vzdělávání a naopak 1 z nejnižších výdajů na předškolní vzdělávání
odpadové hospodářství	<ul style="list-style-type: none"> • SO dosahuje každoročně 2. nejnižších hodnot celkových neinvestičních výdajů na odpady i neinvestičních výdajů na sběr a svoz KO

Použité zdroje: Ministerstvo financí ČR
Český statistický úřad